

Sygn. akt III AUa 612/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 czerwca 2015 r.

Sąd Apelacyjny - III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Gdańsku

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Bożena Grubba
Sędziowie:	SSA Maria Salańska - Szumakowicz (spr.) SSA Iwona Krzeczowska - Lasoń
Protokolant:	stażysta Katarzyna Kręska

po rozpoznaniu w dniu 18 czerwca 2015 r. w Gdańsku

sprawy J. K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

o prawo do emerytury pomostowej

na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

od wyroku Sądu Okręgowego w Gdańsku VIII Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 26 stycznia 2015 r., sygn. akt VIII U 1565/14

oddala apelację.

Sygn. akt III AUa 612/15

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 30 września 2014 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych odmówił J. K. prawa do emerytury pomostowej z uwagi na brak 15 - letniego okresu pracy w szczególnych warunkach, a jedynie 13 lat. 5 miesięcy i 14 dni. W uzasadnieniu wskazał, że nie uwzględnił do pracy w szczególnych warunkach okresów od 12 kwietnia 1986 r. do 04 marca 1987 r. oraz od 08 maja 1987 r. do 21 czerwca 1988 r. z tytułu zatrudnienia u armatorów zagranicznych na statkach obcych bander za pośrednictwem (...) w G..

Odwołanie od powyższej decyzji wniósł J. K. wnosząc o zmianę zaskarżonej decyzji i przyznanie mu prawa do emerytury pomostowej. W uzasadnieniu wskazał, iż pracując na statkach u obcych armatorów wykonywał pracę w szczególnych warunkach a za te okresy zostały odprowadzone składki na ubezpieczenie społeczne.

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych wniósł o oddalenie odwołania i podtrzymał argumentację przedstawioną w zaskarżonej decyzji.

Wyrokiem z dnia 26 stycznia 2015 r. Sąd Okręgowy w Gdańsku - VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, sygn. akt VIII U 1565/14. zmienił zaskarżoną decyzję, przyznając J. K. prawo do emerytury pomostowej, poczynając od dnia 01 lipca 2014 r.

Swe rozstrzygnięcie Sąd pierwszej instancji oparł o następujące ustalenia faktyczne i rozważania prawne.

Ubezpieczony J. K., urodzony dnia (...), w dniu 01 lipca 2014 r. wniósł do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. wniosek o emeryturę pomostową. Ubezpieczony nie pozostaje w stosunku pracy.

W toku postępowania przed ZUS ubezpieczony udowodnił 34 lata. 7 miesięcy i 4 dni okresów składkowych i nieskładkowych, w tym 13 lat, 5 miesięcy i 14 dni stażu pracy w szczególnych warunkach. Zaskarżoną w sprawie decyzją ZUS odmówił ubezpieczonemu prawa do emerytury pomostowej, albowiem nie udokumentował on wymaganego stażu pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

W okresie od 12 kwietnia 1986 r. do 04 marca 1987 r. oraz od 08 maja 1987 r. do 21 czerwca 1988 r. był zatrudniony za pośrednictwem (...) sp. z o.o. u armatorów zagranicznych na stanowisku starszego marynarza na statkach (...) i (...). W tym czasie ubezpieczony stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę na statkach żeglugi morskiej jako członek załóg tych statków, wpisany na listę załogi. Za powyższe okresy (...) sp. z o.o. odprowadziła za ubezpieczonego składki na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne.

Powyższy stan faktyczny Sąd pierwszej instancji ustalił na podstawie dokumentacji zgromadzonej w aktach niniejszej sprawy, której prawdziwość i rzetelność nie była przez żadną ze stron kwestionowana, wobec czego również Sąd pierwszej instancji nie znalazł podstaw do podważenia jej wiarygodności z urzędu.

W ocenie Sądu pierwszej instancji odwołanie ubezpieczonego zasługuje na uwzględnienie.

Sąd Okręgowy przywołał treść art. 4 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (Dz. U. z 2008 r., Nr 237, poz. 1656 ze zm.), zgodnie z którym prawo do emerytury pomostowej, z uwzględnieniem art. 5-12, przysługuje pracownikowi, który spełnia łącznie następujące warunki: urodził się po dniu 31 grudnia 1948 r.; ma okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze wynoszący co najmniej 15 lat; osiągnął wiek wynoszący co najmniej 55 lat dla kobiet i co najmniej 60 lat dla mężczyzn; ma okres składkowy i nieskładkowy, ustalony na zasadach określonych w art. 5 - 9 i art. 11 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiet i co najmniej 25 lat dla mężczyzn; przed dniem 1 stycznia 1999 r. wykonywał prace w szczególnych warunkach lub prace w szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy lub art. 32 i art. 33 ustawy o emeryturach i rentach z FUS; po dniu 31 grudnia 2008 r. wykonywał pracę w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3; nastąpiło z nim rozwiązanie stosunku pracy.

Nadto, zgodnie z art. 49 w/w ustawy prawo do emerytury pomostowej przysługuje również osobie, która: po dniu 31 grudnia 2008 r. nie wykonywała pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3; spełnia warunki określone w art. 4 pkt 1-5 i 7 i art. 5-12; w dniu wejścia w życie ustawy miała wymagany w przepisach, o których mowa w pkt 2. okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3.

Załącznik nr 1 do ustawy o emeryturach pomostowych wymienia pod pozycją 23 prace w szczególnych warunkach, tj.: prace na statkach żeglugi morskiej.

Sąd pierwszej instancji zauważył, iż w przedmiotowej sprawie, bezspornym była okoliczność, iż ubezpieczony na dzień złożenia wniosku ukończył 60 lat, udokumentował okres składkowy i nieskładkowy w wymiarze powyżej 25 lat oraz nie pozostaje w stosunku pracy. Spór natomiast koncentrował się na kwestii spełniania przez ubezpieczonego warunków ustalenia mu prawa do emerytury pomostowej, a w szczególności przesłanki posiadania na dzień wejścia ustawy o emeryturach pomostowych w życie, tj. na dzień 1 stycznia 2009 r. co najmniej 15 - letniego okresu pracy w szczególnych warunkach lub

o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych, wynikającej z art. 4 pkt 2 w zw. z art. 49 pkt 2 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych.

Dla oceny tej przesłanki kluczową w ocenie Sądu pierwszej instancji była odpowiedź na pytanie, czy praca wykonywana przez ubezpieczonego w okresach zatrudnienia

u armatorów zagranicznych za pośrednictwem (...) sp. z o.o. w G.

w spornych okresach podlega zaliczeniu do okresu pracy w szczególnych warunkach lub

o szczególnym charakterze.

W świetle treści przepisu art. 49 pkt 3 ustawy o emeryturach pomostowych nie ulega wątpliwości, że przesłankę tą analizować należy przez pryzmat przepisów art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych (por. wyroki S.N.: z dnia 13 marca 2012 r. w sprawie II UK 164/11, publik. LEX nr 1171289 i z dnia 4 września 2012 r. w sprawie I UK 164/12, publik. LEX nr 1284720).

W przedmiotowej sprawie organ rentowy uwzględnił ubezpieczonemu, przypadające przed dniem 1 stycznia 2009 r., okresy pracy w szczególnych warunkach w rozumieniu art. 3 ust. 1 ustawy o emeryturach pomostowych w łącznym wymiarze 13 lat, 5 miesięcy i 14 dni.

Tym samym dla spełnienia wymogu posiadania co najmniej 15 letniego okresu pracy w warunkach szczególnych lub o szczególnym charakterze wnioskodawca musi wykazać dalsze okresy wykonywania takiej pracy w wymiarze co najmniej 1 roku, 6 miesięcy i 16 dni.

W aktach organu rentowego znajdują się zaświadczenia wydane przez (...) Agencję (...) z dnia 30 czerwca 2000 r. z którego wynika, iż w okresach od 12 kwietnia 1986 r. do 04 marca 1987 r. oraz od 08 maja 1987 r. do 21 czerwca 1988 r. ubezpieczony stale

i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę w szczególnych warunkach na statkach morskich w żegludzie międzynarodowej jako członek załogi, a zatem pracę, o której mowa

w poz. 4, działu VIII, wykazu A, stanowiącego załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych

w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r. Nr 8, poz. 43

z późn. zm., nazywanego dalej rozporządzeniem w sprawie wieku emerytalnego) oraz zgodnie z wykazem stanowiącym załącznik do zarządzenia nr 24 Ministra Kierownika Urzędu Gospodarki Morskiej z dnia 15 sierpnia 1983 r. w sprawie prac wykonywanych

w szczególnych warunkach w zakładach pracy resortu gospodarki morskiej, nazywanego dalej zarządzeniem resortowym.

Nadto wykonywanie przez ubezpieczonego pracy w szczególnych warunkach figurującej pod pkt 23 wykazu prac stanowiącym załącznik Nr 1 do ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych potwierdza zaświadczenie z dnia 10 lipca 2014 r. wystawione przez archiwum na podstawie dokumentacji w nim przechowywanej i pełnomocnictwa udzielonego przez MAG.

Sąd pierwszej instancji podkreślił również, iż bezspornym w sprawie było, że za sporne okresy (...) sp. z o.o. w G. opłaciła za ubezpieczonego obowiązkowe składki na ubezpieczenie społeczne.

Organ rentowy zakwestionował ww. zaświadczenia, z których wynika, iż ubezpieczony

w spornych okresach wykonywał pracę w szczególnych warunkach wskazując, że podmioty, które wystawiły te zaświadczenia nie można uznać za płatników składek, o których mowa w art. 2 pkt 2 ustawy o emeryturach pomostowych, jak i za podmioty uprawnione do wystawiania zaświadczeń na podstawie art. 51 ustawy o emeryturach pomostowych.

Sąd pierwszej instancji podkreślił, że przepis art. 2 pkt 2 ustawy o emeryturach pomostowych definiuje jako płatnika składek pracodawcę (o którym mowa w art. 4 pkt 2 lit.

a ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych - Dz. U. z 2009 r. Nr 205, poz. 1585 z późn. zm.), wyłącznie w kontekście wprowadzonego ustawą pomostową obowiązku uiszczania składki na Fundusz Emerytur Pomostowych (art. 29 i art. 35-40 ustawy o emeryturach pomostowych). W związku z tym obowiązkiem, od dnia 1 stycznia 2009 r. płatnik składek musi prowadzić wykaz stanowisk pracy na których wykonywana jest praca w warunkach szczególnych lub o szczególnym charakterze oraz prowadzić ewidencję pracowników wykonujących takie prace, za których jest zobowiązany odprowadzać składkę na Fundusz Emerytur Pomostowych (art. 41 ust. 4 i 5 ustawy o emeryturach pomostowych).

Skoro przepis art. 2 pkt 2 ustawy o emeryturach pomostowych, definiuje pojęcie płatnika składek na Fundusz Emerytur Pomostowych na potrzeby ich poboru, a obowiązek składkowy powstał od dnia 1 stycznia 2009 r. to błędne jest stanowisko, iż przepis ten ma zastosowanie do kwalifikacji pracy w warunkach szczególnych przypadającej przed dniem 1 stycznia 2009 roku.

Brak podstaw do stosowania przepisu art. 2 pkt 2 ustawy o emeryturach pomostowych do stanów sprzed dnia 1 stycznia 2009 r. wynika także z porównania jego konstrukcji z normą zawartą w art. 2 pkt 3 ustawy o emeryturach pomostowych, w której prawodawca wyraźnie wskazał, iż za pracownika należy uważać nie tylko ubezpieczonego, o którym mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1 oraz art. 8 ust. 1, 2 lit. a i ust. 6 pkt 2 ustawy systemowej, podlegającego ubezpieczeniu emerytalnemu z tytułu pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, ale także ubezpieczonego, który przed dniem wejścia w życie ustawy z tytułu pracy w warunkach szczególnych podlegał ubezpieczeniu społecznemu lub zaopatrzeniu emerytalnemu. Z powyższego zdaniem Sądu pierwszej instancji wynika, iż gdyby ustawodawca, chciał objąć zakresem normy art. 2 ust. 2 ustawy o emeryturach pomostowych inne, niż wymienione w nim podmioty bądź „rozszerzyć” zakres czasowy jego stosowania to wyraźnie dałby temu wyraz w przepisie.

Odnosząc się natomiast do art. 51 ustawy o emeryturach pomostowych Sąd Okręgowy podniósł, że przepis ten wszedł w życie z dniem 1 stycznia 2009 r.. a zatem nie znajduje zastosowania do zaświadczeń o okresach pracy w warunkach szczególnych przypadających przed tą datą. Tym samym, wbrew stanowisku apelującego, przepis art. 51 ustawy o emeryturach pomostowych nie daje podstaw do podważania miarodajności świadectw wykonywania prac w szczególnych warunkach, w przedmiotowej sprawie błędnie nazwanych przez (...) Agencję (...) zaświadczeniem.

Sąd w pełni podziela stanowisko, zgodnie z którym zaliczenie do okresu pracy w szczególnych warunkach okresów wykonywania za granicą u zagranicznych pracodawców prac wymienionych w wykazach stanowiących załączniki do ustawy o emeryturach pomostowych, zależy od uznania tych okresów za okresy składkowe (por. wyroki SN z dnia 5 marca 2003 r. w sprawie II UK 196/02, publik. LEX nr 78191 i z dnia 1 czerwca 2010 r.

w sprawie II UK 5/10. publik. LEX nr 589882).

Począwszy od listopada 1985 r., gdy jednoznacznie został uregulowany obowiązek i zasady pokrywania (refundowania) składek na ubezpieczenie społeczne w Polsce za pracowników skierowanych do pracy za granicą, okresy zatrudnienia u pracodawców zagranicznych mogą być uznane za składkowe okresy podlegania ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym w Polsce na podstawie art. 6 ust. 2 pkt 1 lit. d ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 z późn. zm.. nazywanej dalej ustawą emerytalną), jeżeli zostały opłacone składki na ubezpieczenie społeczne w Polsce (por. uzasadnienie wyroku SN z dnia 27 kwietnia 2010 r. w sprawie II UK 329/09, publik. LEX nr 987730).

Poczynając od dnia 1 stycznia 1985 r. obowiązywała uchwała Nr 123 Rady Ministrów z dnia 3 września 1984 r. w sprawie zasad podejmowania pracy przez obywateli polskich za granicą u pracodawców zagranicznych (M. P. z 1984 r. Nr 23. poz. 157 z późn. zm. dalej uchwała w sprawie zasad podejmowania pracy).

Uchwała w sprawie zasad podejmowania pracy razem z zarządzeniem Ministra Finansów z 27 grudnia 1984 r. w sprawie zasad ustalania wysokości i trybu przekazywania przez osobę kierowaną do pracy za granicą wpłat w walucie obcej na rzecz jednostki kierującej oraz sposobu wykorzystania tych wpłat (M. P. Nr 30, poz. 208 z późn. zra.. dalej zarządzenie), uzupełniając się wzajemnie, tworzyły spójną regulację, z której wypływał obowiązek uiszczania składek na ubezpieczenie społeczne z tytułu zatrudnienia obywateli polskich skierowanych do pracy za granicą u pracodawców zagranicznych.

Stosownie do treści § 6 ust. 2 uchwały w sprawie zasad podejmowania pracy, w brzmieniu obowiązującym od dnia 28 listopada 1985 r.. jednostka kierująca obywatela polskiego do pracy za granicą u pracodawcy zagranicznego obowiązana była przekazywać na konto Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w celu refundacji kosztów świadczeń z ubezpieczenia społecznego miesięcznie kwotę w złotych, odpowiadającą 28% średniej płacy z roku poprzedniego w gospodarce uspołecznionej, bez uwzględnienia płac w przemyśle wydobywczym.

W myśl art. 26 pkt 2. obowiązującej od dnia 31 grudnia 1989 r. do dnia 30 listopada 1991 r., ustawy z dnia 29 grudnia 1989 r. o zatrudnieniu (Dz. U. z 1989 r. Nr 75. poz. 446 z późn. zm.. nazywanej dalej ustawą o zatrudnieniu) zatrudnienie obywateli polskich za granicą u pracodawców zagranicznych jest realizowane na podstawie umów zawartych przez upoważnione jednostki kierujące z obywatelami polskimi, kierowanymi przez te jednostki do pracy za granicą u pracodawców zagranicznych.

Przepis art. 29 pkt 1 ustawy o zatrudnieniu stanowił, że jednostka kierująca, realizująca zatrudnienie na podstawie umów. o których mowa w art. 26 pkt 2, jest obowiązana przekazywać na konto Zakładu Ubezpieczeń Społecznych składkę na ubezpieczenie społeczne za każdą osobę skierowaną do pracy za granicą, wymierzona od przeciętnego wynagrodzenia w wysokości przewidzianej dla pracowników zatrudnionych w Polsce.

Tym samym zasadne jest przyjęcie, że w spornych okresach (...) sp. z o.o. w G. jako jednostka kierująca opłacała składki na konto Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w wysokości wskazanej, kolejno: w treści § 6 ust. 2 uchwały w sprawie zasad podejmowania pracy w brzmieniu obowiązującym od dnia 28 listopada 1985 r. i w treści art. 29 pkt 1 ustawy o zatrudnieniu. Mając powyższe na uwadze stwierdzić należy, iż sporny okres zatrudnienia ubezpieczonego za pośrednictwem (...) sp. z o.o. u pracodawców zagranicznych jest okresem składkowym, o którym mowa w art. 6 ust. 2 pkt 1 lit. d ustawy emerytalnej.

Dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy konieczne jest również ustalenie, czy praca wnioskodawcy w spornych okresach zatrudnienia za granicą u pracodawcy zagranicznego stanowi pracę w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych.

Sąd pierwszej instancji podkreślił także, że wykaz prac określonych w art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych jest zamknięty i nie podlega uzupełnieniu, co oznacza, że cech pracy „o szczególnym charakterze” lub „w szczególnych warunkach” nie mogą posiadać inne prace, choćby sposób ich wykonywania i ich jakość mogła obniżyć się z wiekiem (por. wyrok SN z dnia 13 marca 2012 r. w sprawie II UK 164/11. publik. LEX nr 1171289).

Stosownie do definicji zawartej w art. 3 ust. 1 ustawy o emeryturach pomostowych, prace w szczególnych warunkach to prace związane z czynnikami ryzyka, mogące z wiekiem z dużym prawdopodobieństwem spowodować trwałe uszkodzenie zdrowia, wykonywane w szczególnych warunkach środowiska pracy, determinowanych siłami natury lub procesami technologicznymi, stawiające przed pracownikami - mimo zastosowania środków profilaktyki technicznej, organizacyjnej i medycznej - wymagania przekraczające poziom ich możliwości, ograniczony w wyniku procesu starzenia się jeszcze przed

osiągnięciem wieku emerytalnego, w stopniu utrudniającym ich pracę na dotychczasowym stanowisku. Wykaz tych prac określa załącznik nr 1 do ustawy o emeryturach pomostowych.

Ubezpieczony wykonywał w spornym okresie pracę za granicą na statku morskim w żegludze międzynarodowej u pracodawcy zagranicznego, wobec czego świadczył pracę w szczególnych warunkach, o której mowa w poz. 23 „Prace na statkach żeglugi morskiej” wykazu prac w szczególnych warunkach, stanowiącego załącznik nr 1 do ustawy o emeryturach pomostowych. Stwierdzić zatem należy, iż pracę tę uznać należy za pracę w szczególnych warunkach w rozumieniu art. 3 ust. 1 ustawy o emeryturach pomostowych.

Zaznaczyć w tym miejscu należy, że do wymaganego przez art. 4 pkt 2 w zw. z art. 49 pkt 2 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych na dzień wejścia tej ustawy w życie, tj. na dzień 1 stycznia 2009 r. co najmniej 15 - letniego okresu pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych podlegają zaliczeniu te okresy wykonywania prac w szczególnych warunkach za granicą u pracodawców zagranicznych, które stanowią okresy składkowe w rozumieniu art. 6 ust. 1 pkt 1 lub art. 6 ust. 2 pkt 1 lit. d ustawy emerytalnej, co ma miejsce w przedmiotowej sprawie.

Po doliczeniu do okresu pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze uznanego przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych spornego okresu zatrudnienia wnioskodawcy za granicą u pracodawcy zagranicznego za pośrednictwem (...) sp. z o.o. w G., łączny okres pracy wnioskodawcy w szczególnych warunkach w rozumieniu art. 3 ust. 1 ustawy o emeryturach pomostowych, na dzień 1 stycznia 2009 r. przekracza wymagane 15 lat.

Mając powyższe na uwadze. Sąd pierwszej instancji doszedł do wniosku, iż ubezpieczony spełnił wszystkie przesłanki dla nabycia emerytury pomostowej.

Apelację od powyższego wyroku wywiódł pozwany - organ rentowy, zaskarżając go w całości i zarzucając mu naruszenie przepisu art. 2, art. 3, art. 4, art. 49 w zw. z art. 50-51 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (Dz. U. z 2008 r., Nr 237, poz. 353 z późn. zm.) przez przyjęcie, iż wnioskodawca spełnia wymogi ustawowe uzasadniające przyznanie mu prawa do emerytury pomostowej; oraz naruszenie art. 233 §1 k.p.c. poprzez brak wszechstronnego wyjaśnienia okoliczności sprawy skutkujące niewłaściwą oceną stanu faktycznego.

Z uwagi na powyższe, apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie odwołania; ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania przez Sąd pierwszej instancji.

Pismem datowanym na 24 marca 2015 r. ubezpieczony - J. K. wniósł odpowiedź na apelację wnosząc o jej oddalenie.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja pozwanego organu rentowego nie zasługiwała na uwzględnienie, nie zawiera bowiem zarzutów skutkujących koniecznością zmiany bądź uchylenia zaskarżonego wyroku.

Warunki nabycia prawa do emerytury pomostowej normuje przepis art. 4 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 roku o emeryturach pomostowych (Dz. U. Nr 237, poz. 1656 ze zm.), zgodnie z którym prawo do emerytury pomostowej, z uwzględnieniem art. 5-12, przysługuje pracownikowi, który spełnia łącznie następujące warunki: urodził się po dniu 31 grudnia 1948 r.: ma okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze wynoszący co najmniej 15 lat; osiągnął wiek wynoszący co najmniej 55 lat dla kobiet i co najmniej 60 lat dla mężczyzn; ma okres składkowy i nieskładkowy, ustalony na zasadach określonych w art. 5-9 i art. 11 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiet i co najmniej 25 lat dla mężczyzn; przed dniem 1 stycznia 1999 r. wykonywał prace

w szczególnych warunkach lub prace w szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy lub art. 32 i art. 33 ustawy o emeryturach i rentach z FUS; po dniu 31 grudnia 2008 r. wykonywał pracę w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3; oraz nastąpiło z nim rozwiązanie stosunku pracy.

Nadto, zgodnie z art. 49 w/w ustawy prawo do emerytury pomostowej przysługuje również osobie, która: po dniu 31 grudnia 2008 r. nie wykonywała pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3; spełnia warunki określone w art. 4 pkt 1-5 i 7 i art. 5-12; oraz w dniu wejścia w życie ustawy miała wymagany w przepisach, o których mowa w pkt 2, okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3.

Przywołane przepisy należy interpretować w powiązaniu z treścią art. 3. ust 1 ustawy pomostowej, zgodnie z którym prace w szczególnych warunkach to prace związane

z czynnikami ryzyka, które z wiekiem mogą z dużym prawdopodobieństwem spowodować trwałe uszkodzenie zdrowia, wykonywane w szczególnych warunkach środowiska pracy, determinowanych siłami natury lub procesami technologicznymi, które mimo zastosowania środków profilaktyki technicznej, organizacyjnej i medycznej stawiają przed pracownikami wymagania przekraczające poziom ich możliwości, ograniczony w wyniku procesu starzenia się jeszcze przed osiągnięciem wieku emerytalnego, w stopniu utrudniającym ich pracę na dotychczasowym stanowisku: wykaz prac w szczególnych warunkach określa załącznik nr 1 do ustawy.

Przenosząc powyższe na grunt przedmiotowej sprawy wskazać należy, iż ubezpieczony, urodzony dnia (...), złożył w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. w dniu 1 lipca 2014 r. wniosek o emeryturę pomostową.

Organ rentowy stwierdził, iż ubezpieczony nie udowodnił wymaganych 15 lat okresu wykonywania pracy w warunkach szczególnych. Pozwany organ rentowy przyjął za udowodniony staż ogólny w wymiarze 34 lata, 7 miesięcy i 4 dni okresów składkowych 1 nieskładkowych. w tym 13 lat, 5 miesięcy i 14 dni stażu pracy w szczególnych warunkach.

Do stażu pracy w warunkach szczególnych organ rentowy nie uwzględnił okresu od 12 kwietnia 1986 r. do 04 marca 1987 r. oraz od 08 maja 1987 r. do 21 czerwca 1988 r.

w którym ubezpieczony był zatrudniony za pośrednictwem (...) Agencji (...)

sp. z o.o. u armatorów zagranicznych na stanowisku starszego marynarza na statkach „K.” i „S.”. W tym czasie ubezpieczony stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę na statkach żeglugi morskiej jako członek załóg tych statków, wpisany na listę załogi.

Przedmiotem sporu w niniejszej sprawie pozostawało zatem spełnienie przez J. K. przesłanek wymaganego dla uzyskania prawa do emerytury pomostowej stażu pracy w warunkach szczególnych, na dzień wejścia w życie ustawy, czyli na dzień 1 stycznia 2009 r.. w ramach którego konieczne było rozstrzygnięcie, czy do stażu pracy można ubezpieczonemu zaliczyć sporne okresy zatrudnienia u armatorów zagranicznych za pośrednictwem (...) sp. z o.o. tj. w okresie od 12 kwietnia 1986 r. do 04 marca 1987 r. oraz od 08 maja 1987 r. do 21 czerwca 1988 r. u armatora zagranicznego na statkach „K.” i „S.”.

Wskazać w tym miejscu należy, iż Sąd Apelacyjny w pełni podziela ustalenia i rozważania prawne poczynione przez Sąd pierwszej instancji, które legły u podstaw zaskarżonego postępowania.

Mianowicie organ rentowy zakwestionował ustalenie poczynione przez sąd pierwszej instancji, iż ubezpieczony w spornych okresach wykonywał prace wymienione w punkcie 23 załącznika nr 1 do ustawy o emeryturach i rentach pomostowych - prace na statkach żeglugi morskiej.

Wskazać w tym miejscu należy, iż w aktach rentowych załączonych do akt sądowych znajdują się dokumenty wystawione przez (...), z których wynika iż

w spornym okresie ubezpieczony przebywając na bezpłatnym urlopie, wykonywał pracę na stanowisku starszego marynarza, w pełnym wymiarze czasu pracy u zagranicznego armatora, w którym to okresie (...) odprowadzało składki

na ubezpieczenie społeczne powoda (k. 49 a.r). Jedynie na marginesie wskazać można, iż w ówczesnych czasach podobna praktyka była powszechną regułą.

Podobny pogląd wyraził Sąd Najwyższy, w wyroku z dnia 1 czerwca 2010 r. (II UK 5/10, LEX nr 589882). w którym wskazał, że okresy wykonywania pracy za granicą w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze na podstawie umów o pracę zawartych bezpośrednio z pracodawcami zagranicznymi mogą być uznane za okresy zatrudnienia w rozumieniu art. 32 ust. 1, 2 i 4 ustawy o emeryturach i rentach, pod warunkiem opłacenia składek w Polsce również na dobrowolne ubezpieczenia emerytalne i rentowe (art. 6 ust. 1 i 2 tej ustawy w związku z art. 7 pkt 3 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych), chyba, że na podstawie umów o zatrudnieniu lub umów międzynarodowych pracownik został objęty ubezpieczeniem w trybie i na zasadach obowiązujących w państwie zatrudnienia lub określonych w umowach międzynarodowych (np. obowiązkiem podlegania ubezpieczeniu właściwemu dla pracowników pracodawcy zagranicznego w jego siedzibie za granicą lub w innym miejscu prowadzenia przezeń działalności).

W uzasadnieniu Sąd Najwyższy wskazał, że gdy z miarodajnych ustaleń faktycznych wynika, że ubezpieczony był kierowany do prac za granicą i opłacał dobrowolne składki na pracownicze ubezpieczenie społeczne, nie powinno być spornym, że okresy zatrudnienia za granicą u armatorów zagranicznych były okresami wykonywania zatrudnienia w szczególnych warunkach o takim samym charakterze prawnym (stosunków pracy) jak okresy wykonywania pracy marynarza u armatorów polskich. Charakter prawny pracowniczego zatrudnienia marynarzy, które polega na wykonywaniu na statkach morskich odpłatnej pracy szczególnie podporządkowanej, mógłby być podważony tylko wtedy, gdyby

z ustalonych okoliczności sprawy wynikało, że sporna praca była świadczona nieodpłatnie, np. w ramach uprawiania turystyki albo przy braku pracowniczego podporządkowania (np. na własnym statku morskim lub jako podmiot świadczący usługi artystyczne lub inne), na co nie wskazywały jakiegokolwiek ustalone okoliczności sprawy.

Zarówno rodzaj świadczonej przez ubezpieczonego pracy jak i pracowniczy charakter zatrudnienia marynarza w szczególnych warunkach, których wykonywanie uprawnia do niższego wieku emerytalnego, potwierdza pozycja 4 wymieniona w wykazie A Działu VIII rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r., który obejmuje pracowników wpisanych na listę członków załogi statków morskich w żegludze międzynarodowej i w polskim ratownictwie okrętowym. Przepisy tego rozporządzenia nie wymagają, aby taka praca była świadczona na polskich statkach morskich w żegludze międzynarodowej za czym przemawia fakt, iż podobne zastrzeżenie uczyniono w odniesieniu do marynarzy zatrudnionych w polskim ratownictwie okrętowym.

Ponadto Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z dnia 21 stycznia 2010 r., II U-K 162/09. LEX nr 583806 wskazał, że charakter świadczenia pracy „członka załogi statku morskiego”, a ściślej fakty go wyznaczające, są w istocie powszechnie znane, a więc nie wymagają w zasadzie dowodu (art. 228 § 1 k.p.c.). Jest to praca podporządkowana i wykonywana odpłatnie, a więc ma cechy pracy świadczonej na podstawie stosunku pracy w rozumieniu art. 22 k.p. Można oczywiście wyobrazić sobie świadczenie takiej pracy nieodpłatnie lub w sposób niepodporządkowany. ale jakiegokolwiek okoliczności faktyczne ustalone w sprawie na to nie wskazywały. Uprawnione było więc przyjęcie, że wnioskodawca odpłatnie świadczył pracę podporządkowaną, tym bardziej że organ rentowy - nawet, jeżeli tych faktów nie przyznawał (art. 229 k.p.c.) - to w każdym razie im nie zaprzeczał (art. 230 k.p.c.). Organ rentowy, jeżeli uważał, że wnioskodawca jako członek załogi statków morskich zatrudniony u armatorów zagranicznych, świadczył pracę na podstawie stosunku prawnego niespełniającego cech stosunku pracy, powinien w tym zakresie przedstawić odpowiednie twierdzenia faktyczne i wnioski dowodowe (art. 232 zdanie pierwsze k.p.c.).

W niniejszej sprawie pozwany organ rentowy nie zakwestionował skutecznie, że wnioskodawca w spornych okresach był pracownikiem, w związku z czym w ocenie Sądu Apelacyjnego wnioskodawca z całą pewnością w spornych okresach miał status pracownika, co wynika z charakteru pracy członka załogi na statku morskim w stałym systemie kontraktowym.

Podkreślić należy, że istotą stosunku pracy jest świadczenie przez pracownika na rzecz pracodawcy pracy dobrowolnie podporządkowanej. Zgodnie bowiem z art. 22 k.p., przez nawiązanie stosunku pracy pracownik zobowiązuje się do wykonywania pracy określonego rodzaju, na rzecz pracodawcy i pod jego kierownictwem, w miejscu i czasie wyznaczonym przez pracodawcę, a pracodawca do zatrudnienia pracownika za wynagrodzeniem. Celem i zamiarem stron umowy o pracę winna być zatem faktyczna realizacja treści stosunku pracy w granicach zakreślonych zawartą umową.

W świetle przedstawionych rozważań oczywistym jest, że osoba wykonująca zatrudnienie na statku, podlega podporządkowaniu i nadzorowi ze strony bezpośredniego przełożonego. Wykonuje ona pracę w miejscu i czasie wyznaczonym przez pracodawcę i nie możliwym jest jego zmiana, co wynika już z samego faktu przebywania na jednostce pływającej obcej bandery.

Dodatkowo wskazać należy, że Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 12 marca 2010 r., II UK 286/09. OSNP 2011/17-18/237 podał, że dobrowolny charakter ubezpieczenia pracownika zatrudnionego u zagranicznego pracodawcy nie świadczy, że zatrudnienie to nie mogło odbywać się w ramach stosunku pracy.

Ponadto wyjaśnić trzeba, że żaden z przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS nie różnicuje możliwości uwzględniania okresu zatrudnienia u zagranicznego armatora do stażu „ogólnego” lub „szczególnego” przy ustalaniu prawa do emerytury przewidzianej w art. 32 tej ustawy na warunkach określonych w rozporządzeniu z dnia 7 lutego 1983 r., a to ostatnie ustanawia wyłącznie wymaganie zaliczania do okresów pracy uzasadniających prawo do świadczeń na określonych w nim zasadach tylko takich okresów, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy. Oznacza to, że brak jest podstaw prawnych do niewliczania do okresu pracy w szczególnych warunkach okresów wykonywania pracy za granicą u pracodawcy zagranicznego, jeżeli okresy te zostały uznane za okresy składkowe (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 listopada 2009 r., II UK 108/09. OSNP 2011/11-12/163).

Podkreślić trzeba, że w świetle przepisów prawa polskiego - ustawa z dnia 29 grudnia 1989 r. o zatrudnieniu (Dz. U. Nr 75. poz. 446 ze zm.). następnie ustawa z dnia 16 października 1991 r. o zatrudnieniu i bezrobociu (Dz. U. Nr 106, poz. 457 ze zm.). uchyloną następnie ustawą z dnia 14 grudnia 1994 r. o zatrudnieniu i przeciwdziałaniu bezrobociu (t.j. Dz. U. z 2003 r. Nr 58. poz. 514 ze zm.) - dobrowolne opłacanie składek na ubezpieczenie społeczne nie sprzeciwiało się uwzględnieniu udokumentowanego zatrudnienia u armatora zagranicznego przy ustalaniu uprawnień emerytalnych ubezpieczonego, zwłaszcza gdy ubezpieczony świadczył pracę u armatorów zagranicznych na podstawie stosunku pracy jako członek załogi statku morskiego, który wykonywał odpłatnie pracę podporządkowaną. Okresy wykonywania takiej pracy powinny zostać ubezpieczonemu zaliczone do okresów pracy w szczególnych warunkach, uprawniających go do emerytury w niższym wieku emerytalnym.

Mając na uwadze powyższe rozważania, w ocenie Sądu Apelacyjnego sporne okresy pracy u armatora zagranicznego należało zaliczyć ubezpieczonemu do ogólnego stażu pracy. Mając na uwadze, iż sporny okres wynosi łącznie 24 miesiące i 4 dni. po ich doliczeniu do stażu pracy w warunkach szczególnych zaliczonego przez organ rentowy Sąd odwoławczy uznał łącznie za udowodniony staż pracy w warunkach szczególnych w wymiarze 15 lat, 5 miesięcy i 18 dni.

Sąd tym samym nie podzielił zarzutów zawartych w apelacji pozwanego organu rentowego, podkreślając zarazem iż praktyka zaliczania pracy na statku obcego armatora jest stałą praktyką, z którą miejscowe organy rentowe winny być zaznajomione. Za bezzasadny tym bardziej należy uznać zarzut naruszenia art. 233 k.p.c. z którego wynika obowiązek Sądu polegający na wyprowadzeniu z zebranego w sprawie materiału dowodowego wniosków logicznie prawidłowych. Reguła ta, współokreślająca granice swobodnej oceny dowodów nie będzie zachowana, jeżeli wnioski wyprowadzone przez Sąd przy ocenie dowodów nie układają się w logiczną całość zgodną z doświadczeniem życiowym, lecz pozostają ze sobą

w sprzeczności, a także gdy nie istnieje logiczne powiązanie wniosków z zebraniem w sprawie materiałem dowodowym. W świetle motywów rozstrzygnięcia przytoczonych w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, nie sposób jest zarzucić

im braku logicznego związku między treścią przeprowadzonych dowodów a ustalonymi na ich podstawie w drodze wnioskowania faktami stanowiącymi podstawę zapadłego w przedmiotowej sprawie rozstrzygnięcia.

W związku z powyższym, na podstawie art. 385 k.p.c. Sąd Apelacyjny orzekł jak w sentencji.